

Zmiešané kyanidové komplexy nikelnaté (I) Príprava a vlastnosti $\text{Ni}(\text{CN})_2\text{thio} \cdot \text{H}_2\text{O}$

T. ŠRAMKO, J. KOHOUT

*Katedra anorganickej chémie Slovenskej vysokej školy technickej,
Bratislava*

Pripravili sa heterogénne nikelnaté komplexy s tiosemikarbazidom a kyanidovou skupinou zloženia $\text{Ni}(\text{CN})_2\text{thio} \cdot \text{H}_2\text{O}$ a $\text{Ni}(\text{CN})_2\text{thio}$.

Študovali sa ich magnetické vlastnosti, absorpčné a odrazové spektrum, infračervené absorpčné spektrá a niektoré termické vlastnosti. Výsledky meraní ukazujú, že ide o diamagnetický štvorcovo-planárny komplex, stály aj vo vodnom roztoku.

V súčasnosti poznáme kyanidové komplexy väčšiny prechodných kovov. Súbornú prácu o kyanidových komplexoch prechodných kovov publikoval W. P. Griffith [1].

Nevelký počet kyanidových komplexov niklu poznáme v oxidačnom stupni 0, I a II. V oxidačnom stupni II sú známe viaceré kyanidové aniónové komplexy s koordinačným číslom 4 až 6. Opisujú sa aj niektoré zmiešané kyanidové komplexy nikelnaté v roztoku, ako je $[\text{Ni}(\text{CN})_5\text{H}_2\text{O}]^{3-}$ [2], $[\text{Ni}(\text{CN})_5\text{Cl}]^{4-}$ [3], $[\text{Ni}(\text{CN})_4\text{X}]^{3-}$ [4], kde X = SCN, I, Br, $[\text{Ni}(\text{C}_2\text{O}_2\text{S}_2)(\text{CN})_2]^{2-}$ [5], a kryštalický $\text{K}_3[\text{Ni}(\text{CN})_3\text{S}] \cdot \text{H}_2\text{O}$, resp. amorfné látky obsahujúce ión $[\text{Ni}(\text{CN})_3\text{S}]^{3-}$ s kationmi Ag^+ , Fe^{2+} , Co^{2+} , Ni^{2+} , Cu^{2+} , Zn^{2+} , Mn^{2+} , Cd^{2+} a Pb^{2+} [6].

V uvedených zmiešaných kyanidových komplexoch ide vždy o komplexný anión. Okrem aniónov $[\text{Ni}(\text{C}_2\text{O}_2\text{S}_2)(\text{CN})_2]^{2-}$ a $[\text{Ni}(\text{CN})_3\text{S}]^{3-}$ je koordinačné číslo Ni^{II} väčšie než 4.

Doteraz známe koordinačné zlúčeniny nikelnaté typu neelektrolytov všeobecného vzorca $\text{Ni}(\text{CN})_2 \cdot \text{NH}_3 \cdot \text{A}$, kde A = C_6H_6 , $\text{C}_6\text{H}_5\text{NH}_2$, $\text{C}_4\text{H}_4\text{NH}$, $1/3\text{C}_4\text{H}_4\text{S}$, H_2O , $1/2\text{H}_2\text{O}$, $0\text{H}_2\text{O}$ a $\text{Ni}(\text{CN})_2 \cdot \text{py}$, majú anomálny magnetický moment [7, 8]. Ako sa zistilo röntgenovou štruktúrnou analýzou $\text{Ni}(\text{CN})_2 \cdot \text{NH}_3 \cdot \text{C}_6\text{H}_6$ [9] a $\text{Ni}(\text{CN})_2 \cdot \text{NH}_3 \cdot n\text{H}_2\text{O}$ [10, 11], resp. štúdiom infračervených absorpčných spektier [12], zlúčeniny uvedeného typu majú klatrátovú štruktúru. V ich štruktúre sa pravidelne striedajú diamagnetické „uzly“ $\text{Ni}(\text{CN})_4$ s paramagnetickými „uzlami“ $\text{Ni}(\text{CN})_4\text{A}_2$, kde A = NH_3 . Klatrátové zlúčeniny všeobecného vzorca $\text{Ni}(\text{CN})_2 \cdot \text{A} \cdot \text{Ar}$, kde A = alifatický alebo aromatický amín, Ar = aromatický uhľovodík, študovali G. Gawalek a spolupracovníci [13].

Anomálny magnetický moment majú aj zlúčeniny $\text{Ni}(\text{CN})_2 \cdot (\text{phen})_{1,5} \cdot 2\text{H}_2\text{O}$ (I), $\text{Ni}(\text{CN})_2 \cdot \text{phen} \cdot \text{H}_2\text{O}$ (II) a $\text{Ni}(\text{CN})_2 \cdot \text{phen} \cdot 1/2\text{H}_2\text{O}$ (III) [14]. Na základe štúdia infračervených absorpčných spektier sa (I) pripisuje štruktúra $[\text{Ni}(\text{phen})_3][\text{Ni}(\text{CN})_4] \cdot 4\text{H}_2\text{O}$, kým (II) obsahuje kyanidové skupiny rôzneho

typu snáď ako v $\text{Ni}_2(\text{CN})_6^{2-}$ [15]. Pre (III) sa uvažuje analogická štruktúra ako v (I) alebo nesymetrická stavba komplexu s tetragonálnou symetriou.

V predkladanej práci sa štúdiom systému $\text{Ni}^{\text{II}}-\text{thio}-\text{CN}^--\text{H}_2\text{O}$ prešetrujú podmienky vzniku zmiešaných kyanidových komplexov nikelnatých s tiosemikarbazidom, pričom nás zaujímalo, či môže vzniknúť zmiešaný nikelnatý komplex obsahujúci kyanidové skupiny a tiosemikarbazid a aké bude zloženie, najmä však štruktúra tohto komplexu v roztoku i v tuhom stave.

Experimentálna časť

Chemikálie a analytické metódy

$\text{Ni}(\text{CN})_2$ sa pripravil z $\text{NiSO}_4 \cdot 7\text{H}_2\text{O}$ (p. a.) zrážaním s KCN (p. a.). Vylúčený hydrát sa sušil pri 105°C ; $\text{Ni}(\text{ClO}_4)_2 \cdot 6\text{H}_2\text{O}$ sa pripravil z $\text{Ni}_2(\text{OH})_2\text{CO}_3$ (pss.) a HClO_4 (p. a.); $\text{CS}(\text{NH}_2)$ (NHNH_2) (p. a.). Všetky použité chemikálie boli čs. výroby.

Obsah niklu sa po predchádzajúcej deštrukcii látky koncentrovanou kyselinou dusičnou stanovil komplexometrickou titráciou na murexid.

Síra sa stanovila vážkovo ako BaSO_4 [24].

Obsah vody sa stanovil metódou GTA.

Celkový dusík, uhlík a vódik sa stanovili bežnými metódami organickej elementárnej analýzy.

Kyanidy v roztoku KCN sa stanovili titračne na argenton [25].

Prístroje

Magnetická susceptibilita látky sa zmerala na prístroji bežnej konštrukcie.

Infračervené absorpčné spektrum sa zmeralo na dvojhúčovom spektrálnom fotometri UR-10 za použitia tuhých vzoriek pripravených technikou lisovaných tabletiiek z KBr .

Záznam DTA a TGA sa urobil na derivatografe typu OD 102.

Difraktogram sa zhotovil na röntgenovom goniometri 41 Y 312.

Absorpčné i odrazové spektrum v ultrafialovej oblasti sa zmeralo na registračnom spektrálnom fotometri CF-4, vo viditeľnej časti spektra na registračnom spektrálnom fotometri SF-10.

Príprava zlúčenín

Predbežné štúdium

Do suspenzie $\text{Ni}(\text{CN})_2$ vo vode sa pridával tiosemikarbazid, až sa $\text{Ni}(\text{CN})_2$ rozpustil. Vznikol svetložltý roztok, z ktorého sa po 24 hodinách vylúčili oranžovožlté kryštáliky. Aby sa zistili vhodné podmienky prípravy, zhotovili sa štyri roztoky, v ktorých bol pomer $\text{Ni}^{\text{II}} : \text{CN}^- : \text{thio} = 1 : 2 : 1$ až $1 : 2 : 4$. Roztoky sa pripravili použitím $0,029 \text{ M-Ni}(\text{NO}_3)_2$, v ktorom sa rozpustilo vypočítané množstvo tiosemikarbazidu. Do tohto roztoku sa pridalo ekvivalentné množstvo $0,1 \text{ M-KCN}$. V roztokoch s pomerom $\text{Ni}^{\text{II}} : \text{thio} = 1 : 1$ (I) a $1 : 2$ (II) sa vyzrážal $\text{Ni}(\text{CN})_2 \cdot n\text{H}_2\text{O}$, ktorý sa počas 24 hodinového státia vo vzorke (I) čiastočne, vo vzorke (II) úplne rozpustil. Z každej vzorky sa vylúčili ihličkovité oranžovočervené kryštáliky, v najväčšom množstve zo vzorky (II).

Postup

V $100 \text{ ml H}_2\text{O}$ sa rozpustilo $8,73 \text{ g Ni}(\text{NO}_3)_2 \cdot 6\text{H}_2\text{O}$ a pridalo sa $5,47 \text{ g}$ tiosemikarbazidu.

Vznikol tmavomodrý roztok, z ktorého sa $\text{Ni}(\text{CN})_2 \cdot \text{thio} \cdot \text{H}_2\text{O}$ vyzrážal za ustavičného intenzívneho miešania takmer nasýteným roztokom KCN (molárny pomer $\text{Ni}^{\text{II}} : \text{CN}^- : \text{thio} = 1 : 2 : 2$). Po ~ 10 minútovom miešaní sa jemná žltá zrazenina odsala a na frite sa trikrát premyla studenou vodou. Látka sa po častiach prekrýštalizovala z reakčného roztoku tak, že sa pri ~ 80 °C pripravil nasýtený roztok, ktorý sa za horúca filtroval a nechal sa pozvoľna chladnúť. Vylúčené ihličkovité oranžovožlté kryštáliky sa odsali, premyli trikrát studenou vodou a sušili sa nad bezvodým chloridom vápenatým.

Pre $\text{Ni}(\text{CN})_2 \cdot \text{thio} \cdot \text{H}_2\text{O}$ ($M = 219,88$)

vypočítané: 26,69 % Ni, 14,58 % S, 31,86 % N, 8,19 % H_2O ;
zistené: 26,68 % Ni, 14,65 % S, 32,18 % N, 8,1 % H_2O .

Bezvodý $\text{Ni}(\text{CN})_2 \cdot \text{thio}$ sa pripravil sušením v sušiarňi pri 135 °C. Úbytok na váhe sa kontroloval vážením.

Bezvodý preparát je silne hygroskopický, hydratovaný je na vzduchu stály.

Magnetické meranie

Magnetické vlastnosti sa merali s tuhými práškovými vzorkami Gouyovou metódou na aparátúre bežnej konštrukcie. Meralo sa pri teplote miestnosti, ktorá sa udržiavala pomocou termostatu. Každá látka sa merala dvakrát vždy s novou náplňou odmernej trubice, a to pri niekoľkých intenzitách magnetického poľa v rozmedzí 3500–8200 Oe, aby sa vylúčil vplyv prípadných feromagnetických znečistení. Ako porovnávacia látka sa použila redestilovaná voda [31], ktorej susceptibilita $\chi = -0,720 \cdot 10^{-6}$ absolútnych jednotiek pri 20 °C.

Výsledky a diskusia

Predkladaná práca myšlienkovite nadväzuje na práce S. Kida o otázkach stálosti zmiešaných kyanidových komplexov nikelnatých.

Otázkou stálosti zmiešaných komplexov sa až podnes zaoberalo len málo autorov [16–18, 23, 26].

S. Kida obrátil pozornosť na také dvojice východiskových komplexov, z ktorých zmiešané komplexy nevznikajú. Túto otázku podrobnejšie študoval pri viacerých centrálnych atómoch, včítane Ni(II). Spektrálnofotometrickým štúdiom zistil, že v sústave $[\text{Ni}(\text{en})_3]^{2+} - [\text{Ni}(\text{CN})_4]^{2-} - \text{H}_2\text{O}$ [19] sa nijaké zmiešané komplexy netvorí, kým v sústave $[\text{Ni}(\text{C}_2\text{O}_2\text{S}_2)_2]^{2-} - [\text{Ni}(\text{CN})_4]^{2-} - \text{H}_2\text{O}$ vzniká zmiešaný komplex $[\text{Ni}(\text{C}_2\text{O}_2\text{S}_2)(\text{CN})_2]^{2-}$ [20]. Z týchto, ako aj niektorých ďalších príkladov vyvodil záver, že zmiešané komplexy sa netvorí, ak reagujúce východiskové komplexy majú rôznu geometrickú konfiguráciu. S. Kida ďalej zistil [21, 22], že zmiešaním komplexných iónov $[\text{PtCl}_4]^{2-}$, $[\text{PtBr}_4]^{2-}$ a $[\text{Pt}(\text{en})_2]^{2+}$ s kyanidovými iónmi sa tvoria len ióny $[\text{Pt}(\text{CN})_4]^{2-}$, hoci v každom z nich je platina koordinovaná štvorcovo-planárne, kým iné zmiešané kyanokomplexy, ako je $[\text{Pd}(\text{CN})_2\text{en}]$, $[\text{Ni}(\text{C}_2\text{O}_2\text{S}_2)(\text{CN})_2]^{2-}$ a $[\text{Cd}(\text{CN})_2\text{en}]$, tvoria sa ľahko [22, 20]. Z týchto i niektorých iných príkladov vyvodil ďalší

záver, že ligand, ktorý je schopný tvoriť s centrálnym atómom datívnu π väzbu, má snahu vylúčiť ligand, ktorý takúto väzbu tvoriť nemôže.

Z tohto aspektu je teda nevyhnutné poznať väzbové vlastnosti ligandov, ktoré by s príslušným centrálnym atómom tvorili zmiešaný komplex. Zatiaľ poznáme len niekoľko zmiešaných nikelnatých komplexov s tiosemikarbazidom typu $\text{NiX}_2(\text{thio})_2$, kde $\text{X} = \text{H}_2\text{O}$, NH_3 [28], NCS , NO_2 [27], kým zmiešaný komplex obsahujúci kyanidovú skupinu i tiosemikarbazid nepoznáme. V zlúčenine $\text{NiSO}_4(\text{thio})_2 \cdot 3\text{H}_2\text{O}$ sa röntgenovou štruktúrnou analýzou dokázala štvorcovo-planárna koordinácia $[\text{Ni}(\text{thio})_2]^{2+}$ [29], ktorá sa predpokladá aj v zlúčeninách s $\text{X} = \text{Cl}$, Br , I , ClO_4 , ClO_3 [27]. Tiosemikarbazid sa koordinuje k $\text{Ni}(\text{II})$ cez S a N hydrazínovej skupiny. O spôsoboch koordinácie kyanidovej skupiny sme sa zmienili v úvode. Hoci je známa aj nikelnatá zlúčenina obsahujúca tiosemikarbazid v pomere 1 : 3 [30], nie je zatiaľ vyriešená jej štruktúra.

Vychádzajúc z údajov o koordinácii $\text{Ni}(\text{II})$ tiosemikarbazidom, ako aj zo záverov S. Kidu, tvorba zmiešaného komplexu sa dala očakávať, keďže $\text{Ni}(\text{thio})_2^{2+}$ a $\text{Ni}(\text{CN})_4^{2-}$ sú štvorcovo-planárne. Pravda, existencia paramagnetického $\text{Ni}(\text{thio})_3\text{Cl}_2 \cdot 3\text{H}_2\text{O}$ [28] poukazuje na oktaedrickú koordináciu $[\text{Ni}(\text{thio})_3]^{2+}$. Keďže tiosemikarbazid môže tvoriť s $\text{Ni}(\text{II})$ diamagnetické štvorcovo-planárne i paramagnetické oktaedrické komplexy, možno očakávať aj tvorbu zmiešaných oktaedrických komplexov. Príklady $[\text{Ni}(\text{thio})_2(\text{H}_2\text{O})_2]\text{X}_2$, $[\text{Ni}(\text{thio})_2(\text{NH}_3)_2]\text{X}_2$, $[\text{Ni}(\text{NCS})_2(\text{thio})_2]$ a $[\text{Ni}(\text{NO}_2)_2(\text{thio})_2]$ [28, 27] sú toho dôkazom.

$\text{Ni}(\text{CN})_2\text{thio} \cdot \text{H}_2\text{O}$ je prvá zlúčenina obsahujúca $\text{Ni}(\text{II})$ a tiosemikarbazid v molárnom pomere 1 : 1. Zatiaľ poznáme len jedinú zlúčeninu nikelnatú analogického stechiometrického zloženia $\text{Ni}(\text{CN})_2\text{phen} \cdot \text{H}_2\text{O}$ [14] (thio i phen sú dvojfunkčné ligandy).

Aby sme poznali spôsob koordinácie a geometriu komplexu, bližšie sme študovali optické i magnetické vlastnosti $\text{Ni}(\text{CN})_2\text{thio} \cdot \text{H}_2\text{O}$ v tuhom stave i v roztoku. Získané výsledky sú uvedené v tab. 1 a na obr. 1.

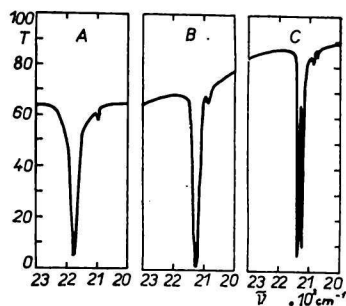
Tabuľka 1

Magnetické vlastnosti

Látka	$\chi \cdot 10^{-6}$ (abs. jedn.)
$\text{Ni}(\text{CN})_2\text{thio} \cdot \text{H}_2\text{O}$	-0,382
$\text{Ni}(\text{CN})_2\text{thio}$	-0,211

Diamagnetizmus, zistený pre nami študovanú látku, je vzhľadom na anómálny magnetický moment ostatných kyanidových komplexov nikelnatých s pomerom $\text{Ni}^{\text{II}} : \text{CN}^{-\text{I}} = 1 : 2$ trochu prekvapujúci. Z štruktúrneho aspektu je

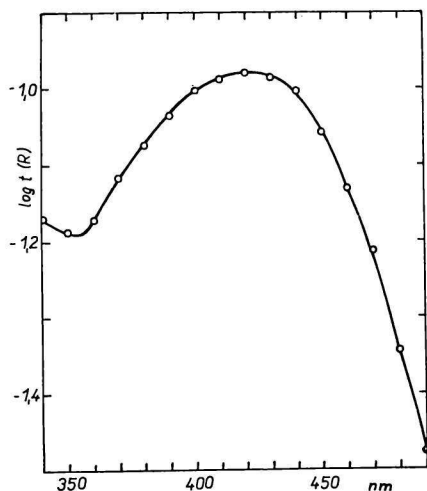
Obr. 1. Infračervené absorpčné spektrum $\text{Ni}(\text{CN})_2$ (krivka A), $\text{K}_2[\text{Ni}(\text{CN})_4] \cdot \text{H}_2\text{O}$ (krivka B) a $\text{Ni}(\text{CN})_2\text{thio} \cdot \text{H}_2\text{O}$ (krivka C) v oblasti $2000-2300 \text{ cm}^{-1}$ (4 mg látky / g KBr).

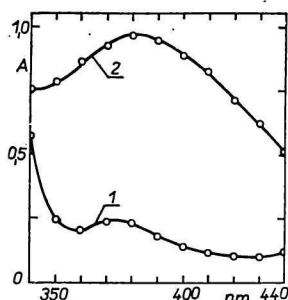
však veľmi dôležitý, pretože vylučuje stavbu z oktaedrických „uzlov“ $[\text{Ni}(\text{thio})_2(\text{H}_2\text{O})_2]^{2+}$ (ktoré sú paramagnetické) a zo štvorcovo-planárnych „uzlov“ $[\text{Ni}(\text{CN})_4]^{2-}$ (ktoré sú diamagnetické). Vylúčená je aj možnosť klatrátovej štruktúry (takisto stavaná z paramagnetických a diamagnetických „uzlov“ s kyanidmi v úlohe mostíka), ktorá by si navyše vyžadovala prítomnosť tiosemikarbazidu ako jednofunkčného liganda.

Tieto závery potvrdzujú aj údaje infračervených absorpčných spektier, z ktorých vyplýva, že kyanidová skupina je koordinovaná koncovo. Rozštiepenie absorpčného pásu o $\pm 7 \text{ cm}^{-1}$ pre valenčnú vibráciu koncovo koordinovanej kyanidovej skupiny vzhľadom na vibráciu v $\text{K}_2[\text{Ni}(\text{CN})_4] \cdot \text{H}_2\text{O}$ poukazuje zrejme na zníženie symetrie komplexu. Takúto by mal napríklad štvorcovo-planárny komplex $\text{Ni}(\text{CN})_2\text{thio}$ s *cis*-usporiadaním kyanidových skupín.

Aby sme si overili túto možnosť koordinácie, zmerali sme odrazové spektrum

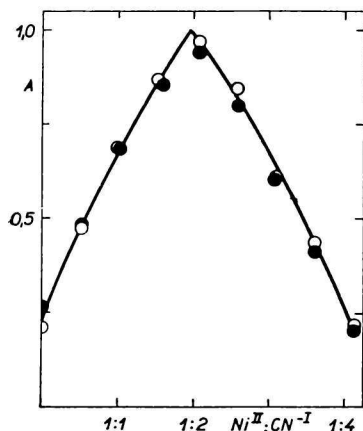

Obr. 2. Difúzne reflexné spektrum $\text{Ni}(\text{CN})_2\text{thio} \cdot \text{H}_2\text{O}$. Porovnávacía látka MgCO_3 . Pomer miešania 1 : 10.

Obr. 3. Absorpčné spektrum vodného roztoku $\text{Ni}(\text{thio})_3(\text{NO}_3)_2$ (krivka 1), $\text{Ni}(\text{thio})_3(\text{NO}_3)_2$ a KCN v molárnom pomere 1 : 2,12 (krivka 2). Koncentrácia Ni^{II} $7,2 \cdot 10^{-3} \text{ M}$. Merané v kvete o hrúbke 1 cm.

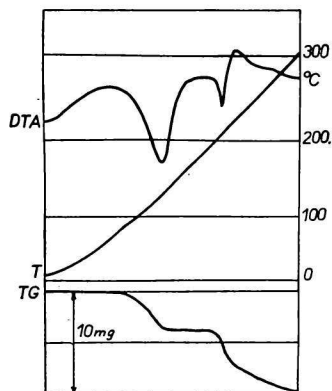
$\text{Ni}(\text{CN})_2 \cdot \text{thio} \cdot \text{H}_2\text{O}$ a porovnali s absorpčným spektrom vodného roztoku. Získané výsledky uvádzame na obr. 2 a 3.

Obr. 4. Závislosť absorpcie (A) vodného roztoku dusičnanu nikelnatého a tiosemi-karbazidu ($[\text{Ni}^{\text{II}}] : [\text{thio}] = 1 : 3$ (O) a $1 : 4$ (●)) od koncentrácie CN^{-1} (vyjadrená pomerom $\text{Ni}^{\text{II}} : \text{CN}^{-1}$) pri 380 nm.

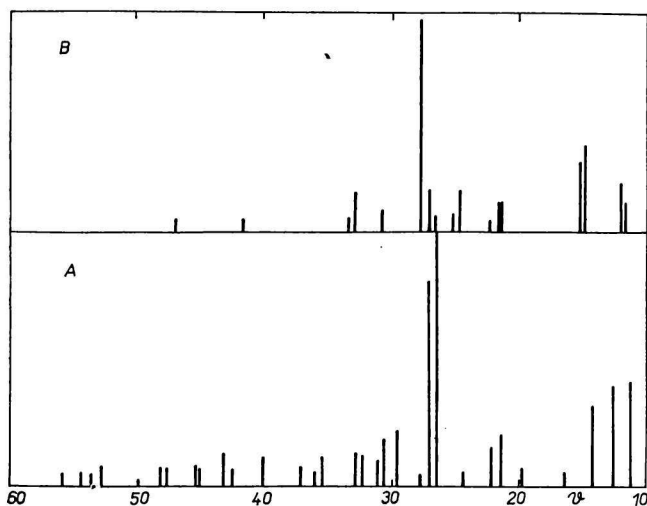
Koncentrácia Ni^{II} $7,2 \cdot 10^{-3}$ M.

Merané v kyvete o hrúbke 1 cm.

Obr. 5. DTA a TG krivka $\text{Ni}(\text{CN})_2 \cdot \text{thio} \cdot \text{H}_2\text{O}$.

Návažok 100 mg, citlivosť DTA galvanometra $1/5$, rýchlosť vzrastu teploty $6 \text{ }^\circ\text{C}/\text{min}$.

Obr. 6. Difraktografický záznam $\text{Ni}(\text{CN})_2 \cdot \text{thio} \cdot \text{H}_2\text{O}$ (A) a $\text{Ni}(\text{CN})_2 \cdot \text{thio}$ (B). Žiarenie $\text{CuK}\alpha$, posun ramena $1^\circ/\text{min}$., napätie 36 kV, intenzita 12 mA, časová konštanta 8, niklový filter.

Analogické reflexné spektrum tuhého preparátu s absorpciou komplexu vo vodnom roztoku svedčí o ich analogickej stavbe. Posun maxima absorpcie o 40 nm v tuhom preparáte je zrejme spôsobený rozdielnym obklopením komplexu v roztoku a v kryštalickej stavbe.

Keďže absorpčné spektrum $\text{Ni}(\text{CN})_2\text{thio}$ vo vodnom roztoku sa nám nepodarilo zmerať pre malú rozpustnosť a rozklad tejto látky (vzniká hydratovaný $\text{Ni}(\text{CN})_2$), zmeralo sa absorpčné spektrum vodného roztoku, ktorý obsahoval nadbytok tiosemikarbazidu ($\text{Ni}^{\text{II}} : \text{thio} = 1 : 3$ a $1 : 4$) v závislosti od rastúceho obsahu kyanidových iónov. Maximálna tvorba komplexu je pri pomere $\text{Ni}^{\text{II}} : \text{CN}^{-\text{I}} = 1 : 2$ (obr. 4). Keďže výsledky sú v rámci experimentálnych chýb zhodné pre obidva pomery, mólová absorptivita pri 380 nm je ~ 140 a absorpčný pás pri 580 nm prislúchajúci tiosemikarbazidovému nikelnatému komplexu vymizne už pri pomere $\text{Ni}^{\text{II}} : \text{CN}^{-\text{I}} = 1 : 2$, svedčí to o vzniku štvorcovo-planárneho komplexu $[\text{Ni}(\text{CN})_2\text{thio}]$.

Úloha molekuly H_2O v $\text{Ni}(\text{CN})_2\text{thio} \cdot \text{H}_2\text{O}$ zo získaných údajov nie je známa. Možno však tvrdiť, že je viazaná relatívne pevne a že jej odstránenie má za následok značné zmeny v štruktúre, ako to vyplýva z obr. 5 a 6.

Ďakujeme pracovníkom Ústavu anorganickej chémie SAV za zmeranie difúzných reflexných spektier a pracovníkom Katedry fyzikálnej chémie SVŠT za umožnenie magnetochemických meraní.

СМЕШАННЫЕ ЦИАНОКОМПЛЕКСЫ ДВУХВАЛЕНТНОГО НИКЕЛЯ (I) ПОЛУЧЕНИЕ И СВОЙСТВА $\text{Ni}(\text{CN})_2\text{thio} \cdot \text{H}_2\text{O}$

Т. Шрамко, Й. Кохут

Кафедра неорганической химии Словацкого политехнического института,
Братислава

Были получены гетерогенные комплексы двухвалентного никеля с тиосемикарбазидом и цианогруппой состава $\text{Ni}(\text{CN})_2\text{thio} \cdot \text{H}_2\text{O}$ и $\text{Ni}(\text{CN})_2\text{thio}$.

Изучались их магнитные свойства, спектры поглощения и отражения, инфракрасные спектры поглощения и некоторые термические свойства. Результаты измерений показывают, что имеем дело с диамагнитным квадратно-планарным комплексом, устойчивым даже в водном растворе.

Preložila T. Dillingerová

MIXED CYANONICKEL(II) COMPLEXES (I) PREPARATION AND PROPERTIES OF $\text{Ni}(\text{CN})_2\text{thio} \cdot \text{H}_2\text{O}$

T. Šramko, J. Kohout

Department of Inorganic Chemistry, Slovak Technical University,
Bratislava

Heterogeneous nickel complexes with thiosemicarbazide and cyanide group of molecular formulae $\text{Ni}(\text{CN})_2\text{thio} \cdot \text{H}_2\text{O}$ and $\text{Ni}(\text{CN})_2\text{thio}$ were prepared.

The magnetic properties, absorption and diffuse reflectance spectra, infra-red absorption spectra and some thermic properties were studied. The results of measurements are characteristic for a diamagnetic square-planar complex, stable even in aqueous solution.

Preložil Z. Votický

LITERATÚRA

1. Griffith W. P., *Quart. Revs. London Chem. Soc.* **1962**, 188.
2. McCulloch R. L., Jones L. H., Penneman R. A., *J. Inorg. Nucl. Chem.* **13**, 286 (1960).
3. Penneman R. A., Bain R., Gilbert G., Jones L. H., Nyholm R. S., Reddy G. K. N., *J. Chem. Soc.* **1963**, 2266.
4. Beck M. T., Bjerrum J., *Acta Chem. Scand.* **16**, 2050 (1962).
5. Kida S., *Bull. Chem. Soc. Japan* **33**, 1204 (1960).
6. Sergejeva A. N., Michalevič K. N., *Ž. neorg. chim.* **7**, 686 (1962).
7. Belova V. I., Syrkin J. K., Avdejeva A. I., *Ž. neorg. chim.* **2**, 1488 (1957).
8. Kondo M., Kubo M., *J. Phys. Chem.* **61**, 1648 (1957).
9. Rayner J. H., Powell H. M., *J. Chem. Soc.* **1952**, 319.
10. Rayner J. H., Powell H. M., *J. Chem. Soc.* **1958**, 3412.
11. Poraj-Košic M. A., *Ž. strukt. chim.* **1**, 125 (1960).
12. Drago R. S., Kwon J. T., Archer R. D., *J. Am. Chem. Soc.* **80**, 2667 (1958).
13. Gawalek G., Trautmann H., Könnecke H. G., *Chem. Techn.* **16**, 409 (1964).
14. Schilt A. A., *J. Am. Chem. Soc.* **81**, 2966 (1959).
15. Nast R., Pfab W., *Naturwiss.* **39**, 300 (1952).
16. Bjerrum J., *Metal Ammine Formation in Aqueous Solutions*. Haase and Son, Copenhagen 1941.
17. Fridman J. D., *Ž. neorg. chim.* **6**, 1501 (1961).
18. Kida S., *Bull. Chem. Soc. Japan* **34**, 962 (1961).
19. Kida S., *Bull. Chem. Soc. Japan* **33**, 1365 (1960).
20. Kida S., *Bull. Chem. Soc. Japan* **33**, 1204 (1960).
21. Kida S., *Bull. Chem. Soc. Japan* **33**, 587 (1960).
22. Kida S., *Bull. Chem. Soc. Japan* **33**, 2269 (1960).
23. Kato M., *Z. phys. Chem., Neue Folge* **23**, 391 (1960).
24. Pristavka D., *Chem. zvesti* **12**, 682 (1958).
25. Ryan J. A., Culshaw G. W., *Analyst* **69**, 370 (1944).
26. Marcus Y., Elieser I., Zangen M., *Proceedings of the Symposium on Coordination Chemistry*, 409. Tihany, Hungary 1964. Akadémiai kiadó, Budapest 1965.
27. Sirota A., Šramko T., Kohout J., *Chem. zvesti* **20**, 752 (1966).
28. Asmussen R. W., *Magnetokemiske Undersøgelser Over Uorganiske Kompleksforbindelser*. Dizertačná práca, Jul. Gjellerups Forlag, København 1944.
29. Grønbaek R., Rasmussen S. E., *Acta Chem. Scand.* **16**, 2325 (1962).
30. Jensen K. A., Rancke-Madsen E., *Z. anorg. allgem. Chem.* **219**, 243 (1934).
31. Selwood P., *Magnetochemistry*, rus. prekl. *Magnetochemija*, 30. Izdatel'stvo inostrannoj literatury, Moskva 1958.

Do redakcie došlo 18. 12. 1966

Adresa autorov:

Doc. Ing. Tibor Šramko, CSc., prom. chem. Jiří Kohout, Katedra anorganickej chémie SVŠT, Bratislava, Jánska 1.